

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р арх. Асен Методиев Писарски, УАСГ, „Архитектура на сградите, конструкции, съоръжения и детайли“ върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, обявен в ДВ бр. 65/12.08.2022 г., с кандидат

гл. ас. д-р арх. Пламен Михайлов Рилски

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Научната, преподавателската и художествено-творческата дейност на кандидата отговарят напълно на минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 5.7. Архитектура, строителство и геодезия, заложи в ППЗРАСРБ и изискванията на Нов български университет, което е видно в представената справка – самооценка от гл. ас. д-р арх. Пламен Рилски. При изпълнение на специфичните задължителни за НБУ изисквания (групи „Ж“, „З“, „И“), кандидатът надхвърля минималните изисквания, което е доказателство за активно участие в университетските дейности: група „Ж“ – 70 т. при изисквани мин. 50; „З“ – 90 т. при изисквания мин. 70; „И“ – 85 т. при изисквания мин. 50 т.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Изследователската дейност на арх. Рилски е посветена на една основна тема: Архитектура за хората от най-възрастното поколение, нуждаещи се от комфортна и безопасна среда за живеене.

Монографичният труд „Архитектура за хора от третата възраст“ е посветен на тази тема, изключително актуална за нашето съвремие. Удължаването на средната продължителност на живот в икономически развитите страни, вследствие на съвременния научно-технически прогрес, води до процес на застаряване на населението на земята. Все по-голям процент от населението е на възраст 65+. Осигуряването на подходящи условия за водене на пълноценен живот на тази значителна част от обществото е първостепенна съвременна задача и в същото време белег за зрялост и хуманност. Стремещт е да им се предоставят условия за водене на качествен живот, като по този начин останат максимално дълго интегрирани и дейни в обществото.

Монографичният труд очевидно е резултат на дългогодишно целенасочено задълбочаване, обогатяване и развитие на теоретичните и практически познания на

автора в разглежданата област. Налице е резултатът: обхватно, ясно структурирано и представено научно изследване, убедително защитаващо изведения методичен подход при проектиране на съвременните домове за хората от третата възраст. Прецизното разглеждане и анализ на многостранните аспекти на проектиране и реализация на разглежданите обекти убедително демонстрира експертното ниво на познания на автора.

В своето изследване арх. Рилски си поставя за цел да се изведат принципи на проектиране, отнасящи се до: вертикалната планировка и околна среда; сградните обеми и пространства; функционалните характеристики и взаимовръзки; всички уреди и инсталации; осветлението, финишинговите материали и мебелировката.

Според автора, подходът при проектиране на комплекси, сгради и съоръжения за хората от третата възраст не трябва да бъде строго консервативен, а да е насочен към отразяване на най-новите тенденции и достижения по отношение на дизайн и технологии в тяхната архитектура и това е видно при подбора на примерите на съвременни реализации в световната практика, разгледани в монографията.

Изхождайки от тази позиция, препоръката му към проектантите е в проектите на сгради и съоръжения за хората от третата възраст да бъде заложена висока степен на гъвкавост, за да бъдат лесно приспособими към динамично променящите се обществени реалности и индивидуални потребности.

Монографичното изследване достига до значими резултати, сред които бих отличил следните **научни и научно-приложни приноси**:

- Изведен е методологичен подход за проектиране на домове за хората от третата възраст;

- Представени и анализирани са голяма част от възможните функционални елементи в един теоретичен модел на „Комплекс за социални и медицински грижи за хора от третата възраст“;

- Монографичният труд е комплексно съвременно научно изследване в специфичната област на архитектурата за хората в третата възраст и представлява определен принос към архитектурната теория в България. Следва да се отбележи, че монографията е замислена като първа част на тритомно широкообхватно изследване, което ще доразвие и допълни разглежданата проблематика.

- Създаден е богат набор от значими, отлично илюстрирани примери от световната и българската практика на проекти и реализации на подобни обекти, представляващ солидна основа за формулираните изводи от проведените анализи. Подбраните примери могат да бъдат използвани и при други изследвания;

- Резултатите от монографичния труд ще намерят приложение в учебната дейност на образованието по архитектура в НБУ и другите университети, обогатявайки учебните програми;

- Монографията е полезна за практикуващите архитекти и ще бъде използвана от професионалистите, работещи в тази специфична, но и много актуална област на приложение на архитектурната професия.

Публикацията **„Финишингови материали в домовете за хора от третата възраст“** добавя нов аспект към основната изследователска тема на автора. Прецизно и изчерпателно са представени финишинговите материали, подходящи за използване в домовете за хора от третата възраст - подови настилки, стенни и таванни покрития. Използването на представените материали е обосновано с конкретните специфични изисквания към тях за създаване на подходяща, приятна и безопасна среда за обитателите на домовете. Приведени са примери от световната практика, илюстриращи успешното приложение на разглежданите финишингови материали.

Съществен **принос** на автора е формулирането на препоръчителни насоки при проектирането на интериорите на домовете за хора от третата възраст и по-специално при избор на материалите за подови настилки, таванни и стенни покрития. Те могат да бъдат използвани при проектирането на заведения за социални и медицински грижи.

Публикациите на арх. Пламен Рилски в сборника с доклади от юбилейната международна конференция в НБУ **„Векът на школата Баухаус“** са озаглавени: **„Зараждането на класическия модернизъм“** и **„Недооцененият класически модернизъм в България“**.

В публикацията **„Зараждането на класическия модернизъм“** са разгледани теченията в изкуствата и архитектурата през първите десетилетия на 20 век. Общата им основа е отхвърлянето на традиционния неокласицизъм, доминиращ в архитектурата на XIX век. и използването на нови строителни технологии и материали, най-вече стъкло, стомана и стоманобетон. Проучването се базира на исторически факти и документи и е илюстрирано с емблематични примери. Изводът, до който авторът стига е, че няма „стил Баухаус“ в архитектурата, а това е школа, разпространяваща принципите на модернизма.

Публикацията в същия сборник **„Недооцененият класически модернизъм в България“** представя кратък преглед на влиянието на принципите на европейския класически модернизъм върху българската архитектура. „Недооценката“ на

класическия модернизъм се дължи на твърде повърхностното познаване на модернистичните принципи, причина за загубата на автентичния дух на знакови реализации на модернизма в България. Анализирани са два примера на модернистични сгради, които след некомпетентно преустройство при саниране са загубили непоправимо своя характер и културно-историческа ценност. **Заслуга на автора** е изявяването на този проблем с оглед установяване на подходящо отношение към паметниците на модернистичната архитектура в България.

Друг аспект в научно-изследователската дейност на арх. Рилски е в сферата на Архитектурните технологии, свързана и с преподаваните учебни дисциплини - „Сградостроителство“ и „Архитектурни конструкции“, както и с проектантската и надзорна му практика.

Творческа проектантска дейност

Гл. ас. д-р арх. Пламен Рилски има успешна **творческа проектантска дейност**. Активно практикуване на професията започва във ФРГ, след дипломирането си в Политехника в Щутгарт. Там придобива ценен опит при работата си в архитектурни бюра на различни позиции (Архитект, Проектархитект, Ръководител проект). След завръщането си в България създава собствено проектантско бюро „АРХИбау“ ООД с пълна проектантска правоспособност. По негов проект са реализирани еднофамилни и многофамилни жилищни сгради с офиси и търговски площи, музей и ресторант, интериори. През 2010 г. АРХИбау ООД е отличен с първа награда от конкурса „Сграда на годината“.

Почти изцяло цитиранията от други автори са в областта на рецензии за реализирани авторски продукти в специализирани издания в областта на архитектурата (50 т. от общо 56 от таблицата за наукометрични показатели – при изисквани мин. 50.) Това е очевиден атестат за положителен отзвук на неговата творческа приложна дейност сред архитектурната колегия.

Цитирането от други автори до момента е по-слабо (2 цитирания в монография), но по моя преценка, качествата на последните публикации и особено на монографичния труд са предпоставка за по-голяма популярност на научната продукция на арх. Рилски.

III. Учебна и преподавателска дейност

Арх. Рилски е водещ преподавател по базови за архитектурната професия дисциплини - „Сградостроителство“ и „Архитектурни конструкции“, като изцяло е преобразувал и осъвременил лекционните и тренинг курсове: „Сградостроителство“

1-ва част (ARCM272, ARCM160) и 2-ра част (ARCM274, ARCM167), „Архитектурни конструкции“ 1-ва част (ARCM021, ARCM164, ARCM321) и 2-ра част (ARCM221, ARCM171, ARCM421).

За преподаваните лекционни курсове („Сградостроителство“ I и II част, „Архитектурни конструкции“ I и II част) са разработени авторски материали, качени в Moodle. Участвал е активно и в създаването на тренинг курса по: „Специализирани зони - Бизнес парк“ ARCM059.

Арх. Рилски участва редовно като рецензент в дипломните защиты на студентите по архитектура в НБУ. Моето впечатление от неговите рецензии, като член на дипломните комисии в последните години, е че те се отличават с аналитичност и прецизност, ясно изявяване и точна преценка на качествата и недостатъците на рецензираните дипломни работи, което е от полза както за дипломантите, така и за участниците в дипломната комисия.

Арх. Рилски изпълнява академичните си задължения: редовно участва в заседанията на департаментния съвет, спазва приемното време, редовно провежда учебните занятия.

Участва като обучаем в програмата за обучение на преподавателския и административния състав на НБУ в програмата "Преподавателско кафене" (обучение по работа с Мудъл), а така също и като обучител в същата програма.

Извън преките учебни задължения с преподаваните учебни дисциплини, изпълнявани прецизно и отговорно, арх. Рилски се включва и в други дейности в помощ на студентите:

- Подготовка на студенти от НБУ за участие в международен студентски конкурс за музейна сграда в Буенос Айрес, Аржентина.

- Осигурена практика на 3 студента по Архитектура в офис на фирма „АРХИбау" ООД, на която арх. Рилски е собственик и управител.

Сред студентите се ползва с авторитета на компетентен и взискателен преподавател, умеещ да представи убедително в разбираем вид учебното съдържание.

Средната оценка от анкетите на студентите е над 4.00.

IV. Административна и обществена дейност

Арх. Пламен Рилски е член на Камара на архитектите в България (КАБ).

V. Лични впечатления от кандидата

Познавам арх. Пламен Рилски от неговата дейност като хоноруван преподавател, докторант към катедра „Жилищни сгради“ в Архитектурния факултет на УАСГ и редовен асистент към същата катедра – един продължителен период от 2003 до 2014 г. През този период съм свидетел на неговото развитие като преподавател, практикуващ професията архитект и учен-изследовател. Още в първите години в УАСГ той се изяви като професионално подготвен архитект със солидни познания и ценен опит, придобит по време на учението и дипломирането в Политехниката в Щутгарт и последвалото интензивно практикуване на професията в архитектурни бюра във ФРГ. Преподавател с отговорно отношение към възложеното му обучение на студентите по архитектура в областта на жилищните сгради, компетентен и вискателен, той се ползва с уважението на студентите и колегите преподаватели. С удовлетворение мога да констатирам, че като преподавател в Департамент по Архитектура в НБУ, той е направил солидна крачка напред в своето професионално развитие.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Публикуваната монография на гл. ас. д-р арх. Пламен Рилски и планирането на по-нататъшно развитие на основната тема в неговите научно-изследователски интереси несъмнено бележат израстване и очакване за пълно разгръщане на неговия творчески потенциал. Очевидното натрупване на познания, а и ценен практически проектантски опит в областта на архитектурата за хора от третата възраст са предпоставка за препоръките ми към арх. Рилски:

- Интензифициране на публикационната дейност. Натрупаният потенциал би следвало да се реализира в публикации за да стане достояние на българската архитектурна колегия;
- Подготовка и публикуване в реферирани и индексирани в световните бази данни издания. Отличното владение на немски език би дало възможност за публикационна дейност в чуждестранни архитектурни издания;
- Публикуването би допринесло за популяризиране на научната продукция на арх. Рилски и би поставило за обсъждане важни теми от разглежданата област на архитектурното творчество.

Заклучение

Представените от гл. ас. д-р арх. Пламен Рилски материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ показват наличие на успешна преподавателска, научно-изследователска и творческа проектантска

дейност и добър баланс и обвързаност между тях. Наличието на творческа изследователска програма, която очевидно се изпълнява с публикуването на монографията като първа част от подготвено тритомно издание, е гаранция за бъдещо развитие.

Преподавателската, научно-изследователската и проектантската дейности на арх. Рилски отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му, както и на съответния Правилник на НБУ. Въз основа на тяхната изцяло положителната оценка, предлагам гл. ас. д-р арх. Пламен Михайлов Рилски да бъде допуснат за избор от Академичен съвет на НБУ за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия” за нуждите на департамент „Архитектура“ към Магистърски факултет.

Дата 24.11.2022

Подпис
проф. д-р арх. Асен Писарски